



تاریخ و مبانی نظری مرمت

(رشته معماری و شهرسازی)

دکتر مریم چرخچیان

سرشناسه	: چرخچیان، مریم، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدید آور	: تاریخ و مبانی نظری مرمت (رشته معماری و شهرسازی)/ مریم چرخچیان؛ ویراستار علمی رضا جعفریها؛ تهیه و تولید دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی [دانشگاه پیام نور].
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: یازده، ۲۱۶ ص.؛ مصور (رنگی)
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۲۳۵۷. گروه معماری و شهرسازی؛ ۱/۱۷
شابک	: 978 - 964 - 14 - 0404 - 0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۱۳-۲۱۶.
موضوع	: آثار تاریخی - نگهداری و مرمت - آموزش برنامه‌ای
موضوع	: Antiquities - Conservation and restoration - Programmed instruction
موضوع	: آثار تاریخی - نگهداری و مرمت - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Antiquities -Collection and preservation -Study and teaching(Higher)
شناسه افزوده	: جعفری‌ها، رضا، ۱۳۵۷-، ویراستار
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور، دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	: Payam Noor University
رده بندی کنگره	: ۳۹۶ ت ۲۱۳۵/ج ۴۴/۱۳۵ CC
رده بندی دیویی	: ۳۶۳/۶۹۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۸۱۰۶۵



تاریخ و مبانی نظری مرمت

مؤلف: دکتر مریم چرخچیان

ویراستار علمی: دکتر رضا جعفریها

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۶۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول شهریور ۱۳۹۶

شابک: ۰ - ۰۴۰۴ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0404 - 0

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه‌برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افسط، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پشت و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند)

قیمت: ۱۶۵۰۰۰ ریال

۲۷	۱-۴-۱۱ تبدیل و دگرگونی
۲۷	۱-۴-۱۲ نوشتن
۲۷	۱-۴-۱۳ مرمت یا احیاء
۲۸	۱-۴-۱۴ تعمیر
۲۹	۱-۴-۱۵ تخریب
۲۹	۱-۴-۱۶ پاک‌سازی و آواربرداری
۲۹	۱-۴-۱۷ دوباره‌سازی
۲۹	۱-۴-۱۸ کاربری دوباره سازگار
۳۰	۱-۴-۱۹ نوسازی یا تجدید
۳۱	۱-۴-۲۰ برپایی دوباره
۳۲	۱-۴-۲۱ تکرار
۳۲	۱-۴-۲۲ تثبیت
۳۴	۱-۴-۲۳ توجه دوباره
۳۴	۱-۴-۲۴ جایگزینی
۳۵	۱-۴-۲۵ مقابله‌سازی
۳۵	۱-۵-۱ انواع مرمت و ارزیابی‌سازی
۳۷	۱-۵-۱-۱ مرمت با بازنده‌سازی حفاظتی
۳۸	۱-۵-۲ بازنده‌سازی بکمی (آناستیلوسیز)
۳۹	۱-۵-۳ پاک‌سازی سبکی
۴۰	۱-۵-۴ مرمت تکمیلی
۴۱	۱-۵-۵ مرمت تاریخی
۴۱	۱-۵-۶ مرمت استحکامی
۴۲	۱-۵-۷ مرمت جامع
۴۲	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول
۴۳	خودآزمایی تشریحی فصل اول
۴۵	فصل دوم. سیر تاریخی نظریه‌های مرمت
۴۵	هدف کلی
۴۵	هدف‌های یادگیری
۴۵	۱-۲ گذر از جامعه سنتی به مدرن
۴۶	۱-۱-۲ روش‌های پیشین برخورد با سازه‌های تاریخی
۵۰	۲-۱-۲ جامعه سنتی
۵۲	۳-۱-۲ مفاهیم آغازین در تاریخ و میراث فرهنگی
۵۴	۴-۱-۲ کشف دوباره دوران باستان
۵۷	۵-۱-۲ آگاهی تاریخ مدرن
۵۹	۲-۲ کشف دوباره آثار کهن

۶۹	۳-۲ عصر روشنگری
۷۲	۴-۲ آثار دوره کلاسیک
۷۲	۱-۴-۲ انقلاب فرانسه
۷۳	۲-۴-۲ کتر مرد و کنسی
۷۳	۳-۴-۲ مرمت آثار دوره کلاسیک در رم
۸۱	۴-۴-۲ آناسیلوسیز آثار کلاسیک در یونان
۸۴	۵-۲ دوره رومانتیک
۸۴	۱-۵-۲ احیاء سبک گوتیک و تغییر شکل کلیساهای جامع در انگلستان
۸۷	۲-۵-۲ رومانتیسم و احیاء معماری قرون وسطی در کشورهای آلمانی زبان
۸۸	۳-۵-۲ توجه دولت به یادمان‌ها در پروس
۸۹	۴-۵-۲ آثار مدیریت دولتی یادمان‌های تاریخی در فرانسه
۹۱	۶-۲ مرمت سبکی
۹۲	۱-۶-۲ اصول مرمت و احوال آن‌ها در فرانسه
۹۶	۲-۶-۲ مفهوم مرمت سبکی
۱۰۰	۳-۶-۲ حفاظت در مقابل مرمت (در انگلستان)
۱۰۲	۴-۶-۲ حمایت و مرمت آثار در اتریش
۱۰۵	۵-۶-۲ مرمت سبکی در ایتالیا
۱۰۹	۷-۲ جنبش حفاظت
۱۰۹	۱-۷-۲ اصول حفاظت جان راسکین
۱۱۰	۲-۷-۲ گسترش سیاست‌های حفاظتی در انگلستان
۱۱۲	۳-۷-۲ ویلیام موریس و انجمن اسپ
۱۱۴	۴-۷-۲ جنبش حفاظت در اروپای مرکزی
۱۱۷	۵-۷-۲ جنبش حفاظت در ایتالیا
۱۲۳	۸-۲ نظریه‌ها و مفاهیم
۱۲۴	۱-۸-۲ آلویس ریگل
۱۲۵	۲-۸-۲ تکوین سیاست‌گذاری‌های اتریشی
۱۲۶	۳-۸-۲ «مرمت علمی»
۱۲۷	۴-۸-۲ تحولات پس از جنگ جهانی دوم در ایتالیا
۱۳۰	۵-۸-۲ نظریه مرمت جزاره براندی
۱۳۲	۹-۲ حفاظت و مرمت در ایران
۱۳۵	۱-۹-۲ تأسیس پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی فرهنگی در ایران
۱۳۸	۲-۹-۲ مرمت آناسیلووزی در ایران
۱۴۱	۳-۹-۲ مروری بر برخی از تجارب مرمت در ایران
۱۵۳	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۱۵۴	خودآزمایی تشریحی فصل دوم

فصل سوم. قطعنامه‌های بین‌المللی حفاظت و مرمت

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

مقدمه‌ای بر شکل‌گیری نهادها و قطعنامه‌های مرتبط با مرمت آثار تاریخی

۳-۱ منشور آتن برای مرمت یادمان‌های تاریخی (آتن، ۱۹۳۱)

۳-۱-۱ نتایج و تصمیم‌گیری‌های کلی کنفرانس آتن

۳-۲ منشور بین‌المللی حفاظت و مرمت یادمان‌ها و محوطه‌ها (وینز، ۱۹۶۴)

۳-۲-۱ تعاریف

۳-۲-۲ حفاظت

۳-۲-۳ محوطه‌های تاریخی

۳-۴-۱ معماری

۳-۴-۲ نشر

۳-۳ قطعنامه‌های سمبولیک بین‌المللی حفاظت از شهرهای تاریخی کوچک (بروژ، ۱۹۷۵)

۳-۴ منشور گردشگری فرهنگی (بروکسل، ۱۹۷۶)

۳-۴-۱ ارزش اسباب

۳-۴-۲ مبنای علمی

۳-۵ منشور حفاظت از مناسک شهری تاریخی (واشنگتن دی.سی، ۱۹۸۷)

۳-۵-۱ اصول و اهداف

۳-۵-۲ روش‌ها و ابزار

۳-۶ منشور بین‌المللی حمایت و مدیریت میراث باستان‌شناسی (نوزان، ۱۹۹۰)

۳-۷ منشور مراقبت از شهرها و مناطق تاریخی (واشنگتن، ۱۹۹۲)

۳-۷-۱ چهار هدف بنیانی

۳-۷-۲ هجده اصل بنیادی

۳-۸ سند نارا در رابطه با اصالت (ژاپن، ۱۹۹۴)

۳-۸-۱ تنوع فرهنگ‌ها و میراث فرهنگی

۳-۸-۲ ارزش‌ها و اصالت

۳-۸-۳ ضمیمه

۳-۹ منشور بین‌المللی حمایت و مدیریت میراث فرهنگی زیر آب (صوفیه، ۱۹۹۶)

۳-۱۰ اصولی برای ثبت بناها، مجموعه بناها و محوطه‌ها (صوفیه، ۱۹۹۶)

۳-۱۰-۱ تعاریف و ارگانان به‌کار رفته در این سند

۳-۱۰-۲ دلایل ثبت و ضبط

۳-۱۰-۳ مسئولیت برای ثبت و ضبط

۳-۱۰-۴ برنامه‌ریزی برای ثبت و ضبط

۳-۱۰-۵ محتوای ثبت و ضبط

۳-۱۰-۶ مدیریت، بخش. سهیم بودن در ثبت و ضبط

۱۸۴	۱۱-۳ بیانیه ایکوموس در پنجاهمین سالگرد بنایه جهانی حقوق بشر (استکهلم، ۱۹۹۸)
۱۸۵	۱۲-۳ منشور میراث بومی مصنوع (مکزیکو، ۱۹۹۹)
۱۸۶	۱-۱۲-۳ مباحث کلی
۱۸۶	۲-۱۲-۳ اصول حفاظت
۱۸۷	۳-۱۲-۳ رهنمودهایی در عمل
۱۸۸	۱۳-۳ اصولی برای حفاظت سازه‌های چوبی تاریخی (مکزیکو، ۱۹۹۹)
۱۸۸	۱-۱۳-۳ بررسی، ثبت و ضبط و مستندسازی
۱۸۹	۲-۱۳-۳ بازنگری و نگهداری
۱۸۹	۳-۱۳-۳ مداخلات
۱۹۰	۴-۱۳-۳ تعمیر و جایگزینی
۱۹۰	۵-۱۳-۳ حفاظت جنگل‌های تاریخی
۱۹۰	۱۳-۳ تکرار نوژی و مصالح معاصر
۱۹۱	۱۳-۳ آموزش و تست
۱۹۱	۱۴-۳ منشور بورا (استرالیا، ۱۹۹۹)
۱۹۱	۱-۱۴-۳ تعاریف
۱۹۲	۲-۱۴-۳ اصول حفاظت
۱۹۳	۳-۱۴-۳ فرایندهای حفاظت
۱۹۶	۱۵-۳ منشور فرهنگ، مدیریت میراث فرهنگی و گردشگری (باکاپوز، ۲۰۰۰)
۱۹۷	۱-۱۵-۳ اهداف منشور
۱۹۸	۲-۱۵-۳ مفاهیم اصلی منشور
۱۹۸	۳-۱۵-۳ اصول منشور
۱۹۹	۱۶-۳ اصول والتا برای حرارت و مدیریت شهرها، شهرک‌ها و مناطق شهید تاریخی (پاریس، ۲۰۱۱)
۲۰۰	۱-۱۶-۳ تعاریف
۲۰۲	۲-۱۶-۳ ابعاد مختلف تغییرات
۲۰۳	۳-۱۶-۳ معیارهای مداخله
۲۰۵	۴-۱۶-۳ استراتژی‌ها و پیشنهادات
۲۰۹	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم
۲۱۰	خودآزمایی تشریحی فصل سوم
۲۱۱	پاسخنامه
۲۱۳	فهرست منابع

پیشگفتار

انسان همواره برای شناخت هویت خود به مطالعه تاریخ روی می‌آورد و آشنایی آثار معماری گذشتگان یکی از ابزار اصلی این امر به شمار می‌رود. با بررسی بقایای معماری بجا مانده از قرون گذشته آدمی توانسته نوع زندگی، معیشت، طرز تفکر و بسیاری از خصوصیات اخلاقی و رفتاری و طبیعی بشر در آن دوران را بازشناسد که این امر، معماری را به عاملی هویت بخش مبدل ساخته است. در این راستا، آدمی بر آن شده تا به حفظ آثار به جا مانده از گذشتگان دست زند و تا حد امکان بناهای ساخته شده را حفظ نموده و در بسیاری موارد به تجدید حیات آن‌ها بپردازد اما حفظ و تجدید حیات آثار تاریخی، از جمله بناها و محوطه‌های تاریخی؛ مسئله آشنایی با نوع مداخلات، نظریات محققین و منشورها و آیین‌نامه‌هایی است که برپایه سال‌ها تجربه در این مقوله تدوین گردیده‌اند. از این رو، کتاب حاضر سعی دارد در قالب سه فصل به ارائه تعاریف و مفاهیم موجود در امر مرمت، نظریه‌های شاخص درباره مرمت و باززنده‌سازی ابنیه تاریخی و در نهایت، معرفی منشورها و قطعنامه‌های جهانی و ملی در رابطه با نحوه مداخله در ابنیه و محوطه‌های تاریخی بپردازد.